

Polska Agencja
Inwestycji i Handlu
Grupa PFR

Raport Sektorowy
Sektor wydobywczy
w Algierii

**SEKTOR WYDOBYWCZY
W ALGERII**

© PAIH S.A.

Niniejsza publikacja ma charakter informacyjny.
Została opracowana na podstawie informacji uznanych za wiarygodne
i nie stanowi wykładni ani opinii prawnej.

PAIH S.A. nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania
zamieszczonych w niniejszej publikacji informacji oraz za możliwe
konsekwencje jakichkolwiek działań podjętych w oparciu o te informacje.

Wydawca: Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.

Warszawa, październik 2018 r.

Spis treści

I.	Branża górnicza w Algierii. Informacje podstawowe	4
II.	Charakterystyka sektora górniczego w Algierii	6
III.	Działalność eksportowa i importowa	7
IV.	Górnictwo w Algierii: przedsiębiorstwa i rynek pracy	8
V.	Inwestycje krajowe i zagraniczne	10
VI.	Perspektywy sektora	12
VII.	Uwarunkowania formalno-prawne	16
VIII.	Źródła	18

I. Branża górnicza w Algierii. Informacje podstawowe

Algieria, największe państwo w Afryce, posiada niezwykle zróżnicowaną strukturę topograficzną i geologiczną, bogatą w minerały takie jak srebro, arsen, bar, miedź, żelazo, marmur, rtęć, złoto, ołów oraz fosforany.

Zgodnie z danymi Ministerstwa Przemysłu i Górnictwa, w Algierii istnieje 1370 kopalni oraz około 700 kamieniołomów, z których połowa powinna pozostawać w aktywnej eksploatacji.

<p>1 dinar (AD) = 0,0073€ 1€ = 136 AD</p>

Według Ali Kefai'ego, byłego doradcy w Ministerstwie Energii Algierii, potencjał górniczy Algierii jest porównywalny z potencjałem znaczących państw-potentatów górniczych (Australia, RPA, Rosja, Chiny, Brazylia), co skłania go do obserwacji, że łańcuch wartości dodanej w branży górniczej, od wydobycia aż po produkcję gotowych wyrobów i sprzętu, mógłby mieć większy udział we wzroście gospodarczym Algierii niż sektor paliwowy.

II. Charakterystyka sektora górniczego w Algierii

W roku 2016, udział sektora górniczego w PKB Algierii wyniósł jedynie 0,6% (28,1 mld dinarów algierskich, lub 233 mln euro) i charakteryzował się niewielkim wzrostem (-1,7% w 2015, 0,5% w 2016). Te zaskakujące dane wskazują, że o ile Algieria wydaje się bogata w złoża mineralne nie-węglowodorowe, o tyle sektor górniczy od dawna cierpi z powodu słabego rozwoju.

Potencjał górniczy Algierii pozostaje słabo rozwinięty z szeregu wzajemnie powiązanych przyczyn: długotrwałej koncentracji wysiłków niemal wyłącznie na eksporcie węglowodorów, nieznajomości krajowych zasobów (60% terytorium Algierii wciąż oczekuje na stosowne działania eksploracyjne), niskiego wskaźnika inwestycji, a w konsekwencji braku odpowiedniej infrastruktury. Według agencji ASGA (Algierskiej Służby Geologicznej, fr. Agence du Service Géologique de l'Algérie), istotna część zasobów mineralnych znajduje się na obszarach odległych, dysponujących ubogą infrastrukturą.

III. Działalność eksportowa i importowa

Wysiłki podejmowane w obszarze eksploatacji górniczej koncentrują się wokół kilku celów: dywersyfikacji gospodarki, zwiększenia algierskiego eksportu i udostępnienia rozwijającej się gospodarce koniecznych surowców.

Na przykład, ruda żelaza i fosforany to jedyne minerały pozyskiwane w Algierii na szerszą skalę. Władze prowadzą badania i rozwijają projekty inwestycyjne mające na celu zwiększenie wydobycia. Do roku 2021, Algieria powinna zostać jednym z czołowych producentów fosforanów. Podejmowane są również wysiłki mające na celu zwiększenie gamy wydobywanych minerałów. Przedmiotem zainteresowania jest przede wszystkim cynk, którego przyszła produkcja powinna uczynić z Algierii jednego z czołowych światowych producentów tego surowca. Eksport fosforanu wapnia w roku 2016 miał wartość 86 mln euro. Eksport cynku wyniósł niespełna 2 mln euro.

Rynek europejski stanowi dla Algierii dużą szansę i jako taki powinien uzasadnić znaczące inwestycje infrastrukturalne, pozwalające na eksploatację minerałów i bogactw naturalnych.

Poza zaspokojeniem popytu międzynarodowego, eksploatacja zasobów powinna również wesprzeć realizację szeroko zakrojonych projektów przemysłowych oraz przedsięwzięć budowlanych, realizowanych przez algierski rząd. Sektor górniczy, od wydobycia aż po produkcję gotowych wyrobów i sprzętu, stanowi szansę na skuteczny postęp w dążeniu do zrównoważonego rozwoju działalności gospodarczej. Produkcja nie jest więc zwiększana wyłącznie z uwagi na możliwości eksportowe.

IV. Górnictwo w Algierii: przedsiębiorstwa i rynek pracy

Przemysł górniczy przez długi czas pozostawał w Algierii domeną sektora publicznego. W roku 1966 (4 lata po odzyskaniu niepodległości), władze Algierii znacjonalizowały wszystkie zasoby mineralne kraju, zastępując spółki francuskie przedsiębiorstwem SONAREM (Państwowym przedsiębiorstwem eksploracji i eksploatacji górniczej, fr. *Société Nationale de Recherches et d'Exploitations Minières*). Po jego rozwiązaniu, sektor górniczy pozostał pod kontrolą szeregu przedsiębiorstw publicznych: Ferphos, Erem, Enof, Enamarbre i Enasel. W roku 2011, przedsiębiorstwa te zostały włączone w skład grupy Manal (Przedsiębiorstwa Kopalni Algierii, fr. *Compagnie des mines d'Algérie, Manadjim Al Djazaïr*), utworzonej od podstaw w ramach restrukturyzacji sektora. Przedsiębiorstwo to pozostaje obecnie podmiotem dominującym w algierskim sektorze górnictwem.

O ile władze starają się obecnie przyciągnąć inwestycje ze strony kapitału prywatnego, który jest już obecny w szeregu segmentów, sektor pozostaje na razie w dużej mierze zdominowany przez podmioty publiczne, kontrolujące 92% wytwarzanej w górnictwie wartości dodanej.

Zaangażowanie kapitału prywatnego jest niezbędne, ponieważ gwarantuje wydajność, rentowność, produktywność oraz dostęp do potrzebnych technologii. Warunki te są trudne do osiągnięcia dla przedsiębiorstw państwowych z sektora. Wyposażenie tych przedsiębiorstw jest w praktyce często przestarzałe, a wiele kopalni zostało zamkniętych z powodu niedofinansowania. Należy jednocześnie zaznaczyć, że rząd inwestuje w modernizację wyposażenia i planuje ponowne uruchomienie wszystkich zamkniętych kopalni do końca roku 2018.

Do najważniejszych pozostających w eksploatacji złóż rudy żelaza zaliczają się należące częściowo do Arcelor Mittal kopalnie Ouenza i Bouka-

dra (Tébassa), których rezerwy wynoszą ok. 60 mln ton. Przedsiębiorstwo FERPHOS posiada 70% udziałów w kopalniach, podczas gdy w rękach ArcelorMittal pozostaje 30%. Przed rokiem 2014 podział udziałów był wprost odwrotny.

FERPHOS eksploatuje ponadto mniejsze kopalnie żelaza w Anini, niedaleko Sétif, oraz w Rouina, w prowincji Ain Defla. Obie instalacje mają rezerwy wynoszące, odpowiednio, około 3 oraz 3,5 mln ton żelaza.

Enor (Przedsiębiorstwo Eksploatacji Kopalni Złota, fr. *Entreprise d'exploitation des mines d'or*; będące w 100% własnością skarbu państwa), pozostaje jedynym przedsiębiorstwem zajmującym się wydobyciem złota. Charakteryzuje się strukturalnym deficytem, wynikającym z kurczenia się produkcji od roku 2010 (spadek produkcji przypisywany jest zmniejszającej się zawartości złota w wydobywanym urobku).

Kanadyjska firma Cancor Mines poszukuje aktualnie złota w co najmniej 4 strefach dla których otrzymała pozwolenia.

V. Inwestycje krajowe i zagraniczne

Na początku roku 2018, Minister Przemysłu i Górnictwa Youcef Yousfi ogłosił program inwestycyjny o wartości 9,4 mld dinarów algierskich (68 mln euro) na okres 2018-2028.

11 mln euro zostanie zainwestowanych w samym tylko roku 2018 w szereg projektów:

- Promocja nowego złoża fosforanów **Bled El Hadba** (Tébessa), które powinno zaoferować możliwości wydobycia 6 mln ton fosforanów rocznie i 1,5 mln ton kwasu fosforowego.
- Inwestycja w kopalnię ołowiu i cynku w Chaâbet El Hamra (Sétif), uruchomionej ponownie w roku 2017.
- Operacja osuszania złoża ołowiu i cynku Kherzet Youcef (Sétif).
- Instalacja wyposażenia do oczyszczania rudy o wydajności od 30 000 do 40 000 ton rocznie dla złoża barytu w Ichmoul (Batna).
- Oddanie do użytku jednostki produkującej sól rafinowaną w El Outaya (Biskra).
- Oddanie do użytku jednostki produkującej bentonit w Hammam Boughrara (Tlemcen), o wydajności 120 000 ton rocznie.
- Szereg działań na rzecz wydobycia marmuru i poszukiwania złóż metali ziem rzadkich.

Władze Algierii oceniają, że do roku 2021 uzyskają z działalności sektora 56 mln euro.

Jednocześnie realizowane są inwestycje w infrastrukturę transportową. Ministerstwo Przemysłu i Górnictwa bada możliwość realizacji linii kolejowych przeznaczonych do transportu pozyskanych minerałów

i umożliwiającą synergię działalności wydobywczej z przemysłem. Zwiększenie lokalnej produkcji rudy żelaza oraz ułatwienia w zakresie transportu zasiliłyby prężnie rozwijający się w Algierii przemysł hutniczy i metalurgiczny. Beneficjentami stałyby się w szczególności zakłady w Bellara, produkujące 2 mln ton stali rocznie, zarządzane przez przedsiębiorstwo Sider (joint-venture pomiędzy rządem Algierii i ArcelorMittal) oraz Qatar Steel.

Kopalnie ArcelorMittal w Tébassa oczekują na korzyści związane z rozwojem sieci transportowej. Aktualnie trwają prace obejmujące pierwszą fazę projektu modernizacji górniczej linii kolejowej Annaba-Djebel Onk-Tébessa. Linia ta poprawi połączenia transportowe i logistyczne pomiędzy sektorem wydobywczym i przetwórczym, ułatwiając transport ok. 1,5 mln ton rocznie rudy żelaza wydobywanego we wspomnianych wyżej kopalniach. Po ukończeniu w roku 2020, linia rozciągać się będzie na dystansie 177 kilometrów i umożliwi transport 26 mln ton rudy żelaza oraz pochodnych fosforanów wytworzonych w powstającym obecnie zakładzie przetwarzania fosforanów w Oued Keberit.

VI. Perspektywy sektora

Produkcja niektórych surowców, takich jak stal i żelazo, odnotowała w ostatnim czasie spadek w wyniku konfliktów pomiędzy spółkami eksploatującymi złoża, władzami centralnymi oraz związkami zawodowymi. Tym niemniej, przewiduje się wzrost produkcji w najbliższych latach.

O ile większość rudy żelaza pozyskiwana jest w Tébessa, w Algierii zidentyfikowano 150 innych złóż, głównie w regionach Tindouf, Ougarta i Hoggar, a także w górach Atlasu.

Odkryte w latach 50. złożo odkrywkowe Gara Djebilet wciąż nie jest eksploatowane. To złożo żelaza, zlokalizowane na granicy z Mauretanią w prowincji Tindouf i rozciągające się na długości 150 kilometrów, może zawierać od 1 do 2 mld ton rudy o zawartości żelaza wynoszącej 57%. Jest to największe znane złożo rudy żelaza w Algierii.

W roku 2017, Feraal (Państwowe Przedsiębiorstwo Żelaza i Stali) powierzyło Sinosteel (spółce chińskiej) wykonanie wstępnego oraz właściwego studium wykonalności dla inwestycji polegającej na rozwoju eksploatacji złoża. Feraal wskazała na możliwość uruchomienia projektu przemysłowej eksploatacji Gara Djebilet pomiędzy 2021 i 2022 rokiem. Zgodnie z szacunkami władz, złożo może pomóc w utworzeniu 4 800 bezpośrednich i 14 500 pośrednich miejsc pracy.

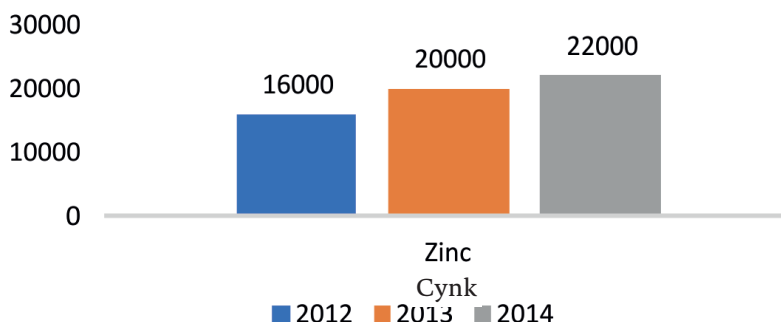
Problemem pozostaje kwestia transportu wydobytej rudy. Region nie dysponuje na tę chwilę siecią kolejową. Trwają jednak prace studyjne nad możliwością realizacji linii kolejowej, która mogłaby potencjalnie uczynić z prowincji Tindouf hub gospodarczy.

Mecheri Abdelaziz to kolejne ważne złoża znajdujące się w tym samym regionie, dysponujące rezerwami ocenianymi na **702 mln ton**. Pomimo że odkryto je w latach 50., aktywność eksploatacyjna rozwijała się bardzo powoli, aż w końcu doznała przyspieszenia w roku 2014 wraz z powstaniem Feraal. Feraal planuje do 2025 roku produkcję rzędu 10 do 12 mln ton rudy żelaza rocznie.

Algieria wytwarza rocznie około 1,5 mln ton fosforanów, znajdując się na 20. miejscu wśród państw-producentów. Podstawowe kopalnie znajdują się niedaleko Djebel Onk (Bir El Atar) i są eksploatowane przez przedsiębiorstwo Somiphos (podmiot zajmujący się eksploatacją górnictwem w ramach FERPHOS). Niemal cała produkcja fosforanów jest eksportowana w postaci nieoczyszczonej, z braku lokalnych instalacji oczyszczających.

Algierskie rezerwy fosforanów oceniane są na 2 mld ton i znajdują się w przeważającej części w północno-wschodniej części kraju. Szeroko zakrojone wysiłki inwestycyjne koncentrują się na produkcji tego surowca. Władze liczą, że wydobycie osiągnie w roku 2020 poziom 10 mln ton rocznie, co uplasowałoby Algierię pośród 5 największych producentów na świecie.

Wzrost produkcji cynku w Algierii W tonach

W roku 2018 rozpoczęła się eksploatacja nowego złoża fosforanów w Bed El Hadba (joint-venture pomiędzy Sonatrach-Asmidal-Manal i Citic/Wengfu), która powinna umożliwić Algierii wydobycie 6 mln ton rocznie.

Algieria mogłaby również zostać istotnym producentem cynku. Western Mediterranean Zinc (joint venture pomiędzy australijskim przedsiębiorstwem górniczym Terramin – 65 % udziałów, Enof – 32,5% oraz ORGM – 2,5%) poszukuje tego surowca w obszarze złoża Oued Amizour (Béjaïa).

Pierwsze wnioski wskazują, że złożo Tala Hamza mogłoby zawierać 69 mln ton rudy, składającej się w 5% z cynku i w 1% z ołowiu. Rezerwy te mogłyby uczynić z Algierii jednego z 10 największych producentów metali na świecie. Pierwsze wiercenia wykonane w roku 2015 były bardzo obiecujące.

Terramin wskazał również na inne obszary dysponujące dużym potencjałem w zakresie wydobycia cynku, ołowiu i miedzi. Partnerzy projektowi pracują aktualnie nad finalizacją studium wykonalności i dopiero po tym etapie podejmowane będą dalsze decyzje.

Przechodząc na koniec do rezerw złota, są one oceniane na 174 tony, co daje Algierii 25 miejsce na świecie. Najważniejsze kopalnie złota znajdują się w Amesmessa (Tamanrasset) i Tirek.

VII. Uwarunkowania formalno-prawne

W roku 2001, nowe prawo górnicze otworzyło sektor na kapitał prywatny. Kierunek ten uległ dalszemu ugruntowaniu w roku 2014, przede wszystkim w reakcji na kryzys cen węgłowodorów, wymuszający szybką dywersyfikację gospodarki.

Nowe przepisy przewidują szereg zmian w stosunku do regulacji z roku 2001 i tworzą nowe ramy dla eksploatacji złóż, bardziej atrakcyjne dla podmiotów eksploatujących, w celu przyciągnięcia do sektora kapitału prywatnego, zarówno algierskiego jak i zagranicznego. Nowe przepisy przewidują m.in.:

- Zwolnienie z podatku od wartości dodanej dla importu sprzętu używanego w działalności eksploatacyjnej.
- Większą elastyczność regulacyjną, w tym umożliwienie przedsiębiorstwom o dowolnym profilu wykonywania działalności górniczej, umożliwienie podmiotom eksploatującym złoża przeniesienia licencji na inne podmioty, a także darmowy dostęp do rządowej bazy danych geologicznych.
- Daninę od wydobywanych surowców ustaloną na poziomie od 1,5% do 6% (wartość maksymalna dotyczy metali szlachetnych i pół-szlachetnych oraz kamieni szlachetnych),
- Nałożenie na podmioty eksploatujące złoża daniny, której wysokość uzależniona została od powierzchni eksploatowanego terenu.
- Wyłączne prawo przedsiębiorstw państwowych do eksploatacji pewnych minerałów strategicznych.

- Nałożenie na podmioty eksploatujące obowiązkowi zachowania do 2% zysków z eksploatacji z przeznaczeniem na rekultywację obszaru po zakończeniu wydobycia.
- Utworzenie policji górniczej, zobowiązanej do zapewnienia, aby działalność górnicza nie niszczyła w sposób nieproporcjonalny środowiska naturalnego oraz do nadzoru nad procesem rekultywacji gruntów.
- Utworzenie ANAM (Narodowej Agencji Działalności Górniczej, fr. *Agence Nationale des Activités Minières*), dysponującej szerszymi uprawnieniami niż jej poprzedniczka, ANPM (Narodowa Agencja Zasobów Górniczych, fr. *Agence Nationale du Patrimoine Minier*).

Warto zaznaczyć, że, według stanu na koniec roku 2017, część przepisów nie miała jeszcze mocy obowiązującej.

VIII. Źródła

Dane udostępniane przez algierską administrację państwową

United States Geological Survey

Minerals Yearbook – Algeria, 2014

Oxford Business Group

Algeria plans to increase mineral and metal production, 2017

Huffpost

Le chinois Sinosyeel chargé d'étudier la faisabilité du projet du Gisement de fer de Gara-Djebilet, 2017

Conseil Mondial de l'Or

Rapport 2017

The Observatory of Economic Complexity

I Forum Wsparcia
Polskiego Biznesu za Granicą

www.paih.gov.pl